

Semestrální práce z předmětu KIV/OS

SIMULACE OPERAČNÍHO SYSTÉMU

ELIŠKA MOURYCOVÁ

A20N0061P

ONDŘEJ DRTINA

A20N0077P

STANISLAV KRÁL

A20N0091P

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA APLIKOVANÝCH VĚD

Obsah

1	Zadání	2
1.1	Požadované programy	2
2	Uživatelská příručka	3
2.1	Spuštění simulátoru	3
2.2	Zadávání příkazů	3
2.3	Ukončení simulace	3
3	Popis hlavních modulů	4
3.1	User space	4
3.2	Podrobný popis podporovaných příkazů	4
3.2.1	Spouštění uživatelských programů	6
3.2.2	Orchestrace pipeline	6
4	Závěr	8
4.1	Rozdělení práce a bodů	8
4.2	Zhodnocení dosažených výsledků	8

1 Zadání

Zadáním semestrální práce byla simulace operačního systému. Úkolem bylo navrhnout a s využitím připravené kostry simulátoru v jazyce C++ implementovat aplikaci, která bude simulovat chování operačního systému.

Pro simulaci bylo potřeba navrhnout a implementovat správu procesů, souborový systém a konkrétní uživatelské příkazy a programy.

1.1 Požadované programy

Seznam a stručný popis požadovaných uživatelských programů je uveden zde (pro podrobnější popis jednotlivých příkazů viz podsekcí 3.2):

Příkaz	Význam
echo	Vypíše řetězec zadaný v argumentu
cd	Změní pracovní adresář aktuálního shellu
dir	Vypíše položky, které se nachází v zadaném adresáři
md	Vytvoří nový adresář
rd	Smaže zadaný adresář
type	Vypíše obsah zadaného souboru
find	Vypíše počet řádek zadaného souboru
sort	Seřadí jednotlivé řádky zadaného souboru
tasklist	Vypíše seznam běžících procesů
shutdown	Ukončí všechny procesy
rgen	Začne vypisovat náhodně vygenerovaná čísla v plovoucí čárce
freq	Sestaví frekvenční tabulku bytů, kterou pak vypíše pro všechny byty s frekvencí větší než 0
shell	Spustí nový shell
exit	Ukončí aktuální shell

Tabulka 1: Požadované příkazy shellu

2 Uživatelská příručka

Tato sekce popisuje ovládání simulátoru.

2.1 Spuštění simulátoru

Program spustíte dvojitým kliknutím na spustitelný soubor `boot.exe`, který se nachází v adresáři `compiled`. Zobrazí se terminálové okno, které je připraveno na přijímání příkazů.

Ono zobrazuje prompt (na začátku ve formátu `C:\>`). V promptu se nastavuje informace o pracovním adresáři shellu.

2.2 Zadávání příkazů

Simulátor dokáže vykonat podporované příkazy (viz tabulku 1). Příkazy lze vykonat samostatně nebo je řadit do tzv. pipelines pomocí symbolu `|`, popř. přesměrovat obsah souboru na vstup prvního procesu pomocí `<` a výstup posledního procesu do souboru pomocí `>`. Např.:

```
> p1 | p2 | p3 > out.txt < in.txt
```

Ukázka kódu 1: Příklad pipeline

Uživatel je informován o případné nemožnosti vykonání příkazu.

2.3 Ukončení simulace

Simulaci je možné ukončit příkazem `shutdown`. Pokud je spuštěný pouze jeden shell, příkaz `exit` také ukončí simulaci.

3 Popis hlavních modulů

3.1 User space

User space je část operačního systému, která pomocí systémových volání žádá kernel o služby pro obsluhu uživatelských programů. Tato logika je použita i v naší práci. Funkcionalita uživatelských programů (jejich kód, spouštění, apod.) je implementovaná v projektu `user`. Jejich spouštění a případná orchestrace do pipeline je řešena v `shell.cpp`.

3.2 Podrobný popis podporovaných příkazů

Zde je podrobnější popis podporovaných příkazů pro náš simulátor. Implementace funkcionality s nachází v příslušných `.cpp` zdrojových souborech (tj. `nazev_prikazu.cpp`).

`echo`

`echo` jako argument očekává řetězec, který má vypsát na standardní výstup. Pokud se v řetězci nachází 'speciální' znaky (tj. znak `|` nebo `<` nebo `>`), je potřeba řetězec uzavřít do uvozovek (`"`), pokud výstup programu `echo` chceme přesměrovat na vstup jiného programu nebo do souboru. Příklad:

```
> echo "hello" | freq
0xa : 1
0x65 : 1
0x68 : 1
0x6c : 2
0x6f : 1 /* vystup programu freq */
> echo hello | freq
hello | freq /* vystup programu echo */
```

Ukázka kódu 2: Ukázka chování programu `echo`

Pokud je argument příkazu `echo` řetězec `"on"` nebo `"off"`, `echo` se nevykoná jako externí program, pouze skryje prompt aktuálního shellu.

`cd`

`cd` změní pracovní adresář aktuálního shellu. Jako argument očekává cestu (relativní nebo absolutní) k novému adresáři, který má shellu nastavit jako pracovní. Pokud argument není zadáný, pracovní adresář se nemění.

`cd` se nevykonává jako externí příkaz, pouze nastaví pracovní adresář aktuálního shellu.

dir

dir na standardní výstup vypíše položky uložené v adresáři. Cesta k požadovanému adresáři se zadává jako argument příkazu. Pokud argument není zadán, vypíše se obsah pracovního adresáře.

md

md vytvoří nový adresář. Cesta k novému adresáři se zadává jako argument příkazu.

rd

rd smaže adresář zadáný v argumentu.

type

type na standardní výstup vypíše obsah zadaného souboru. Cesta k požadovanému souboru se zadává jako argument příkazu. Pokud argument není zadán, **type** začne číst ze standardního vstupu, dokud nepřečte znak EOT.

find

find na standardní výstup vypíše počet řádek zadaného souboru. Tento příkaz se zadává ve formátu **find /v /c "" file.txt**, kde **file.txt** je cesta k požadovanému souboru. Pokud cesta k souboru není zadána, **type** začne číst ze standardního vstupu, dokud nepřečte znak EOT.

sort

sort na standardní výstup vypíše abecedně seřazené řádky zadaného souboru. Pokud cesta k souboru není zadána, **sort** začne číst ze standardního vstupu, dokud nepřečte znak EOT.

tasklist

tasklist na standardní výstup vypíše tabulku procesů s informacemi o procesech, které mají v PCB záznam.

tasklist získá informace z adresáře **/procfs**. V tomto adresáři se nachází několik položek s názvy **/procfs/pid**, kde **pid** je PID procesu, který má záznam v PCB. Mezi jádrem a uživatelským prostorem se nachází sdílená

struktura `PCB_Entry`. Každý ze souborů `/procfs/pid` obsahuje jednu strukturu `PCB_Entry`, `tasklist` tedy z každého souboru přečte velikost `PCB_Entry` bajtů a výsledek přetypuje na `PCB_Entry`. Získané informace naformátuje do výsledné tabulky.

shutdown

`shutdown` ukončí všechny běžící procesy, tj. vč. všech spuštěných shellů.

rgen

`rgen` začne na standardní výstup vypisovat náhodné byty. Ne však byty s hodnotou `0x04`, tj. znak `EOT`.

freq

`freq` začne číst ze standardního vstupu, dokud nepřečte znak `EOT`. Poté na standardní výstup vypíše frekvenční tabulku bytů pro všechny byty s frekvencí větší než 0.

shell

Příkaz `shell` spustí nový shell.

3.2.1 Spouštění uživatelských programů

Při zadání vstupního řetězce uživatelem je řetězec rozdělen na jméno programu a argumenty (popř. jména, pokud vstup obsahuje symbol roury nebo přesměrování).

Po zadání příkazu se pokusíme příslušný program spustit pomocí systémového volání `kiv_os_rtl::Clone_Process`. Jméno programu se nekontroluje, kontroluje se pouze návratová hodnota systémového volání. Pokud vše proběhlo v pořádku, v novém vlákne je spuštěn daný proces.

3.2.2 Orchestrace pipeline

Pokud je potřeba přesměrovat výstup procesu na vstup jiného pomocí rour, je potřeba spustit několik procesů po sobě. Procesy jsou spouštěny od posledního k prvnímu, tj. pokud vstup vypadá např. takto:

```
> p1 | p2 | p3,
```

potom prvním spuštěným procesem bude `p3` a posledním `p1`.

Procesy jsou spouštěny tímto způsobem z toho důvodu, že pokud uživatel zadá neplatný příkaz, potom je potřeba všechny (již spuštěné) procesy

ukončit. Pokud by první proces v pipeline byl spuštěn a potom bylo nutné jej předčasně ukončit, jedinou možností by bylo poslat na jeho vstup znak EOT, protože standardní vstup shellu nechceme zavírat. Ale to s sebou nese komplikace. V případě spouštění od posledního k prvnímu taková situace nemůže nastat (pokud by první zadaný příkaz byl neplatný, nebude vůbec spuštěn).

Při předčasném ukončování procesů jsou zavřeny **Handles** vstupů a výstupů všech rour a otevřených souborů a nakonec jsou přečteny **ExitCodes** procesů.

Pokud jsou všechny zadané příkazy platné, jsou také všechny příslušné procesy spuštěny. Poté se začne čekat na skončení jednoho z procesů pomocí systémového volání `kiw_os_rtl::Wait_For`. Jakmile jeden z procesů skončí, přečte se jeho **ExitCode** a zavře se jeho vstup a výstup (pokud se jedná o roury, nebo soubory). Toto probíhá, dokud neskončí všechny takto spuštěné procesy.

4 Závěr

Zadáním semestrální práce byla simulace operačního systému. Zadání bylo z velké části splněno.

4.1 Rozdělení práce a bodů

Rozdělení práce mezi členy týmu vypadalo zhruba následovně (rozdělení není striktní, práce členů se v mnoha případech překrývala):

- Stanislav Král (1/3 bodů)
 - implementace systémových volání, rour, PCB, VFS, práce v kernelu
- Eliška Mourycová (1/3 bodů)
 - práce na programech v uživatelském prostoru (parsování, implementace), orchestrace pipelines
- Ondřej Drtina (1/3 bodů)
 - práce na FS FAT s využitím přiloženého obrazu diskety, implementace VFS rozhraní

4.2 Zhodnocení dosažených výsledků

Přes veškerou snahu jsme bohužel nebyli schopni včas implementovat souborový systém FAT. Část jeho nutné funkcionality je implementovaná a funkční, ale nelze ho zatím integrovat do celého projektu. Přesto máme důvěru v robustnost a správnost implementace zbytku částí projektu.